

Langesømessen

LANGESO 2003

messe for juletræer og pyntegrønt

Af Dyrkningskonsulent Bent K. Christensen

Traditionen tro blev der den tredje torsdag i august holdt Langesømesse, og selv om det var 12. gang, og der endnu er langt til en 90 års fødselsdag, er man næsten fristet til at sige "same procedure as last year". Kåring af årets juletræ, faglig bustur i marken, udstillere, møde med nye og gamle bekendte samt håndslag og handel hører alt sammen med til en Langesømesse, og alle ting var – traditionen tro – at finde den 21. august på Langesø Gods.

Antallet af udstillere var ligesom sidste år 120, og antallet af besøgende var ligesom sidste år ca. 2.500; dog syntes der at være en tendens til flere udenlandske gæster på bekostning af danske besøgende. Det understreger, at der er tale om Nordeuropas største messe for juletræer og pyntegrønt, hvor handel med juletræer igen er ved at blive en central del, efter at der i en årrække har været fokuseret meget på maskinsiden. Som sædvanligt lå Dansk Juletræsdyrker-

forenings stand lige ved indgangen til messeområdet sammen med standen for Original Nordmann projektet. Projektet er netop blevet startet op igen efter et år på vågeblus med baggrund i fraværet af Produktionsafgiftsfonden for Juletræer og Pyntegrønt. Placeringen ved indgangen understreger foreningens rolle som brancheorganisation og Original Nordmann som hele branchens varemærke – et varemærket, som producenterne selv har betalt.

Langesømessen handler både om udstillingsområdet omkring slottet, men også om den faglige bustur, hvor FSL og Dansk Juletræsdyrkerforening igen i år forklarede om en række aktuelle dyrknings-emner i virkelighedens verden mellem træerne.

De 3 vindertræer. Fra venstre som nr. 1: Johansens Planteskole. På andenpladsen: Brydedal Plantage og tredjepladsen gik til Seest Mølle.

"...og vinderen er: Johansens Planteskole."

Årets Juletræ anno 2003.

For første gang blev den nye 80 cm brede bioklipper fra AS-Motor præsenteret for offentligheden. Importøren fra AB Egedius lover, at danske producenter i en kort periode vil få tilbudt maskinen til en introduktionspris på 39.998 kr. Den endelige pris forventes at komme til at ligge på 45-48.000 kr.

Nogle udstillere havde nyheder med på messen, men i mange tilfælde var der tale om videreudviklinger og forbedringer af tidligere modeller. Mange virksomheder bruger den strategi at markedsføre et nyt produkt, så snart det er klart til salg. Messens funktion er så at sælge produktet ansigt til ansigt med producenten.

Årets juletræ

"Lille spejl på væggen der – hvem er smukkeste i landet her?" Sådan lyder det i eventyrene, men når det kommer til virkelighedens verden, er forholdene anderledes kontante. Her er det et dommerpanel bestående af grossister og husmødre, som udvælger det smukkeste af alle de indleverede træer. Godt 20 producenter havde været tidligt oppe og ude i plantagen, for marginalerne kan tælle i kampen om Den Gyldne Stjerne og den eftertragtede titlen som "Producent af årets Juletræ". Seest Mølle havde indleveret et naturgroet træ, der blev kåret som nummer 3 i konkurrencen, mens andenpladsen gik til et smalt formreguleret træ fra Brydedal Plantage ved Asger Buhl. Til sidst udløste Skovrider Finn Jacobsen spændingen: Producent

af Året Juletræ anno 2003 blev Johansens Planteskole, der havde udvalgt et formreguleret træ til konkurrencen.

Klippere

Langesømessens internationale islæt bliver understreget af, at flere udenlandske firmaer vælger at præsentere deres nyheder netop her. Således fremviste tyske AS-Motor for første gang offentligt en prototype af deres nye bioklipper AS800 FreeRider. Modellen vil blive markedsført i Danmark inden den kommende vækstsæson. Den lave maskine, som er blot 80 cm bred, er, i dialog med danske producenter, konstrueret, så den kan køre under juletræernes nederste grene. Som ekstraudstyr kan der monteres tilhørende grenløftere. Maskinen arbejder med et dobbelt og opadbøjet knivsystem, som sikrer en kraftig og effektiv findeling af blandt andet græs, vedagtige urter og grenrester, og maskinen har styrken til at arbejde sig gennem selv en meget kraftig vegetation.

Firmaet AB Egedius er importør af maskinerne fra AS Motor, men vil efter kontrakt med Direktør K.R. Strohn fra ESM også fremover repræsentere dette firma i Danmark. For

at understrege det fremtidige samarbejde blev maskinerne fra begge firmaer vist og demonstreret på samme stand. EMS sælger blandt andet adaptersæt, så det er muligt at udbygge de fleste to-hjulede traktorer med en af de kraftige slagleklippere fra EMS.

Et andet produkt fra EMS er rotorklippere, hvor der er tilføjet en skæreskive, der er en kraftig og tung klinge. Den bliver slynget rundt, og findeler herved større vedde og stød, så der opnås en effektiv oprydning i skovbunden. Rotorklipperen produceres i arbejdsbredder på henholdsvis 65, 80 og 122 cm, men kan tilpasses efter danske behov.

Tynding og fældning

De fleste producenter oplever på et tidspunkt, at det bliver nødvendigt at tynde i bevoksningen. Nogle vælger at fælde træet og slæbe det ud på sporet, hvor det bliver knust. Andre stripper træet, ved at skære alle grene af, så kun stammen står tilbage. Endelig er der også muligheden for at knuse en hel række.

Jesper Bloch, der måske er mere kendt under firmanavnet www.grenknuseren.dk, forklarede, hvordan han med sin kun 2,15 meter brede grenknuser har mulighed for at knuse udvalgte

En halv time og så har man bygget sin Jørgen Jensen fældesaks med fremdrift om til en afskærmet sprøjte.

"Med denne ekstra smalle maskine kan jeg knuse en udvalgt række træer med en højde på op til 4 meter, blot rækkeafstanden er minimum 1,25 m", forklarer Jesper Bloch. Det kan være en hurtig måde at få tyndet i en bevoksning, som er vokset ud over almindelig juletræsstørrelse.

Der er givet håndslag, så firmaet AB Egedius nu kan importere både maskiner fra AS-Motor og EMS til Danmark. EMS producerer blandt andet rotor- og slagleklippere i kraftig kvalitet.

I stedet for at knuse hele rækker, kan man også vælge at fjerne enkelte træer med en "på roden flishugger".

Maskinen "VJ.T. 150" til fældning af juletræer efter saksprincippet.

rækker i en bevoksning – forudsat at der er plantet med en rækkeafstand på minimum 1,25 meter. Det kan være en effektiv metode til at skabe luft i en bevoksning, som man vælger at lade vokse op til rigtigt store træer, eller ønsker at konvertere til en klippebevoksning. Hvis man frem for at knuse en hel række, kun ønsker at knuse enkelte træer, blev der på sidste års messe vist et specialbygget redskab, der var monteret på en modificeret portaltraktor fra Jutek. Redskabets vægt og olieforbrug havde gjort det nødvendigt at foretage en række tilretninger. Hans Henrik Pedersen fra firmaet GeoTek viste en tilsvarende enkelttræsknuser, der er udviklet til direkte montering på Jydeland portaltraktorer. Hans Henrik Pedersen – eller "Geo" – har i en årrække arbejdet som servicemontør hos Jydeland Maskinfabrik, men det faldende salg af portaltraktorer har tvunget firmaet til at indskrænke indenfor juletræerne. På den baggrund er firmaet GeoTek med mottoet "Alt er muligt" blevet startet af Hans Henrik Pedersen, som fortsat har et tæt samarbejde med Jydeland Maskinfabrik. Indenfor området fældning præsenterede Viggo Juhl fra V.J. Teknik en ny version af en fældesaks. Der er her tale om et redskab, som arbejder med to 7 mm brede skær, og

Tabel 1: Vækstregulering i 200-250 cm høje træer. Til sammenligning var højdevæksten i 2002 på 40,3 cm for de ubehandlede træer. Kilde: Hedeselskabet.

	Vækst 2003 i cm	Relativ reduktion
Kontrol	51,5	-
Træbremse	36,7	29 %
Top-Stop Tang	41,5	19 %

den kan klippe stammer med en diameter på op til 150 mm over. Fældesaksen bliver forhandlet af Bovlund.

Redskabsbærere

Antallet af redskabsbærere stiger fortsat; måske som et resultat af, at stadig flere producenter ønsker at være uafhængige og selv kunne lave de forskellige plejetiltag på de optimale tidspunkter. I flere tilfælde ser man, at en gruppe af producenter slår sig sammen om at købe en maskine. I nogle tilfælde bliver den praktiske løsning, at én køber maskinen, mens de andre i gruppen så binder sig til at købe et vist antal arbejdstimer med maskinen. Fældesaksen fra Jørgen Jensen har hidtil

kun været brugt til fældning af træer; hvad enten det var til salg eller skrotning. Fremover er der dog ingen grund til at stille klipperen for langt tilbage i maskinhuset, for nu kan redskabet på en halv time ombygges til en afskærmet sprøjte. Da der er tale om et smalsporet køretøj, advarer Jørgen Jensen om at bruge det på arealer med en hældning over 10 grader. Den høje afskærmningen har ingen overdækning, for skærmen fejrer grenene til side og den noget lavere monterede dyse er justeret, så sprøjtevæsken danner en kegle ned mod jorden. Teamservice er navnet på den nye multimaschine fra Bovlund. Traditionelle redskaber som stabklipper, afskærmet sprøjte og gødningsudlægger er bygget op om en knækstyret basismaskine med en venderadius på

Plovfabrikken Bovlund præsenterede multimaschinen Team-service. Knækstyringen giver en venderadius på blot 1,5 meter, og det brede redskabsprogram fra Egholm kan monteres på basismaskinen.

Den nye version af grenrette- ren, hvor det nu er muligt at koble flere sammen på kryds og tværs.

Easy-Trac fra Jutek kan vende på en tallerken. Den grundlæggende ide har været at udvikle en billig, men driftssikker redskabsbærer. Derfor er alt ekstrastyr fjernet for at kunne holde prisen nede, men kapaciteten til at kunne klare de traditionelle maskinelle arbejdsopgaver i en juletræskultur er bibeholdt.

Sprøjtevognen er måske en ide til Mors dag. Nu undgår man i hvert fald at skulle løfte sprøjten op på ryggen, og kan i stedet for trække den efter sig.

Træbremsen viser gode resultater ved vækstregulering af store træer.

Bovlund økonomiserer med skridtene ved at have to forskellige knivstørrelser lige ved siden af hinanden på den nye model af juletræsspidseren.

blot 1,5 meter og en bredde på 80 cm. Basismaskinen er af mærket Egholm, og der er lagt vægt på muligheden for hurtigt at kunne skifte redskab. En grundtanke har været, at det skal være muligt at benytte det brede redskabsprogram fra Egholm til maskinen, så udnyttelsesgraden kan blive høj, hvad enten det er i juletræerne, til snyrning, som fejmaskine eller minilæsser monteret med en vipbar skovl.

Jutek præsenterede i år portaltraktoren Easy-Trac, der er bygget over en fast ramme, men med mulighed for at justere sporbredden fra 105-125 cm i sidebenet. Bredden kan selvfølgelig rettes til, for hver eneste maskine fra Jutek bliver bygget efter kundens specifikationer. Udgangspunktet for Easy-Trac har været at lave en billig maskine – dog uden at gå på kompromis med kvaliteten. Derfor er alt udstyr, som kan undværes, fjernet, for eksempel førerhuset. Som messetilbud solgte Jutek maskinen for 189.000 kr. inklusiv 1 stabfræser, 1 gødningsnedlægger til rækkegødsning og 2 afskærmede sprøjter inklusiv pumpe, tank, armatur og manometer. Til sammenligning er maskinprisen for en af firmaets traditionelle portaltraktorer omkring 200.000 kr. Der sker en fortsat udvikling af Boogie-sta-

bilo 4WD, som er en portaltraktor med automatisk tiltopretning. Opretningen gør det muligt at køre på skrånende terræn med op til 25 graders hældning, mens fører og redskaber sidder vandret. Da et af de centrale redskaber til Boogie-stabilo er en roterende bjælkeklipper med mekanisk formklipping, er det så afgørende, at redskabet ikke hældes. Som ekstra tilbehør er der også udviklet en vertikalsprøjte, som kan følge maskinens bevægelser henover et skrånende terræn. Sandsynligvis vil der endnu gå nogle år, før maskinen bliver sat i serieproduktion, men flere nordamerikanske avlere er begyndt at vise interesse. Den nordamerikanske interesse hænger sammen med, at formhuggede tætte juletræer er et langt mere centralt produkt i USA end i Europa.

Vogn til rygsprøjte

Hvorfor hænge en 10 kg tung rygsprøjte på nakken og slæbe rundt på den? Det spørgsmål stillede Liselotte Schmidt til sin mand Arne Schmidt. Svaret blev en sprøjtevogn, så man med et bælte om livet kan transportere rygsprøjten efter sig på vognen. Måske er det en ide til Mors dag, for en begejstret Fru

Schmidt, fortæller, hvordan hun nu kan tumle sprøjten selv, når den ikke længere skal op på nakken – og der er bestemt ingen fare for, at det skal komme til at løbe en koldt ned ad ryggen. Sprøjtevoغن bliver forhandlet af Hedeselskabet.

Vækstregulering

Den velkendte gule grenretter fra Hedeselskabet er nu kommet i en ny orange version, men ud over en anden farve har den nye version også fået tilføjet en udfræsning på midten. På den måde bliver det muligt at koble grenretterne sammen, så man samtidigt kan rette grenene både lodret og vandret. Hvis produktionsmålet er store juletræer, løber man på et tidspunkt ind i den problemstilling, at træerne nu er blevet så høje, at det er svært at nå op til toppen for at højderegulere. Her har det ørnenæbslignende redskab Træbremsen fra Hedeselskabet vist sig anvendelig. Mellem to grenkranser i mavehøjde laver man to snit med ca. 10 cm afstand. Herefter går man en kvart omgang rundt om træet og laver endnu to snit med 10 cm afstand. Nu skal det ene snit ligge mellem de to første, så der bliver 5 cm mellem hver af de 4 snit.

Pot-let i brug. Efter at have været en tur nede i stativet, er træet med klump på et øjeblik blevet pakket i net og er nu klar til salg.

Et udvalg af Ria Netmaskiner fremstillet af et specialudviklet kunststof i vejrbestandigt polyethylen.

Pallepakkeren fra CompactTree udstyret med pottegitre.

En traditionel tragt bliver nu leveret fra Hedeselskabet pakket sammen i en kasse. Det sikrer mod buler og andre transportskader, og samtidig er det en emballageform, som fragtmænd er vant til at håndtere.

Varmepladen, som skulle kunne forebygge at få kolde tæer på studepladsen.

Hedeselskabet har lavet sammenlignende forsøg, hvor træer i højden 200–250 cm enten ikke er blevet behandlet eller er behandlet med henholdsvis Træbremsen eller Top-Stop Tangen. Der indgår 50 træer i hver behandling. Resultatet for vækstsæsonen 2003 er vist i tabel 1, og her er den bedste effekt blevet opnået ved brug af Træbremsen. Lars Bonne fra Hedeselskabet understreger dog, at Træbremsens force ligger i de store træer. Ved små træer skal man næsten

altid ned og kravle på jorden for at kunne placere snittene, og her er der andre mere anvendelige metoder til højderegulering.

Spidsere, net og tragte

Bovlund præsenterede en juletræsspidsere med to knivstørrelser, så det er muligt at spidse både store og små træer uden at skulle løbe frem og tilbage mellem de enkelte spidsere. Juletræsspidseren har liftop-

hæng, så det som trækraft er muligt at bruge enten traktorens kraftoverførsel eller den tilhørende motor.

Indenfor net, er der også nyheder. Ved at kombinere den velkendte LZ-maske med en rund og tyndere tråd med samme styrke som tidligere, har Hedeselskabet fundet frem til et net, som kan strække sig 15–18 %. Samtidig er tråden farvet sort, og det gør det lettere at få et indtryk af træet, når man ikke skal kigge gennem det traditionelle hvide netværk.

Fremover sender Hedeselskabet de traditionelle tragte pakket i en kasse. Det er en emballageform, som fragtmænd er vant til at håndtere og derved kan man lette transporten og samtidig undgå buler i tragten under transport.

Når juletræet skal i net, er en tragt nødvendig. Firmaet Proagria bød på et alternativ til de traditionelle metaltragte, der kan få en bule. RIA Netmaskinen. Der er tale om en letvægtstragt lavet af specialudviklet vejrbestandigt polyethylen, som er stabilt fra minus 50 grader til plus 80 grader.

Brugen af kunststof reducerer gnidningsmodstanden mellem træ og tragt med op til 30 % i forhold til traditionelle metaltragte. RIA Netmaskinen er monteret med netbremsekant og en gummiring, som holder nettet stramt. Samtidig er kanten ved indføringen bøjet bagover som en forstrækning af tragten.

Pottede træer

De senere år har der været en stigende interesse for at sælge

**HJORTHEDE
PLANTESKOLE A/S**

Tukærvej 12, Hjørthede
8850 Bjerringbro
Tlf. 8668 6488 - Fax 8668 6440.

**Juletræer
Pyntegrønt
Læ og landskab
Skovrejsning**

L. K. Skovservice

v/skoventreprenør Lars Kildsgaard

Totalentreprise:
Skovbrug og juletræer

Speciale:
Grenknusning/rodfræsning

Tlf. 86 84 81 33 • Fax 86 84 81 77 • Biltlf. 40 18 44 81 • E-mail: lkskovservice@mail.tele.dk • Engetvedvej 3 • 8653 Them

små træer med klump både som pottegroede træer, men også opgravede træer, der efterfølgende bliver sat i potte eller pakket i net. Jutek viste en specialmaskine til opgravning af pottegroede træer, hvor maskinen kører frem gennem rækken. Opgraveren foran på maskinen placeres rundt om planten, som bliver løftet op. En roterende kniv skærer de rødder af, som stikker udenfor potten, der herefter bliver skubbet videre ned gennem nettragten. Pot-let er et nyt redskab fra Hedeselskabet, så man hurtigt kan trække net om et opgravet træ med klump. Træet sættes ned i stativet ovenfra, så nettet bliver trukket rundt om klumpen. Med et greb i nettet løfter man op, og klumpen er blevet pakket ind i net, så træet er klart til salg. Redskabet kan selvfølgelig også anvendes til træer i potte. I håndteringen af pottede træer fra producent til forbruger viste CompacTree, hvordan det ved brug af pottegitre er muligt at pakke 56 pottede træer pr. palle med brug af den velkendte CompacT 1500 pallepakker.

producerede bor fra Wadell-Patent er den tværgående stang kombineret med en skralde, så man kan drive boret ned, uden at skulle slippe stangen; svarende til skralden i et topnøglesæt. Om end tallet "13" efter traditionen betyder ulykke, vil Langesømsen traditionen tro igen finde sted tredje torsdag i august 2004. Sæt derfor allerede nu kryds ved datoen den 19. august.

Varmerist

Undgå at få kolde tæer på stadepladsen! Ifølge Hedeselskabet er metoden at bruge en varmeplade og på den måde få indlagt gulvvarme ved hjælp af flaskegas.

Plantebor

Ved brug af hånddrevne plantebor viste Interforst en lille forbedring. På det svensk

Juletræsmaskiner

Egedal Redskabsbærer type E4H

Med firhjulstræk og knækstyring for optimal driftsikkerhed og køreegenskaber.

Yderst velegnet til afskæring med ukrudtssprøjtning mellem juletræsranker eller lignende rækkeplanter.

Til redskabsbæreren fås et stort tilbehørsprogram som løbende udvides. Af udstyr kan bl.a. nævnes rækkegødningsudstyr, frontmonteret stabklipper og flere forskellige redskaber til mekanisk ukrudtsbekæmpelse.

Egedal Netmaskine type Net-Let

Netmaskiner som tilpasses Deres behov.

Mobil og effektiv maskine til netning af juletræer. Hydraulisk drevet fra traktor eller egen pumpestation. Standard med 25 - 34 - 45 cm plastikragte på drejbar konsol. Brugervenlig betjening med optimale arbejdsforhold.

Stort tilbehørsprogram f.eks. selvkørende via styrbart trækjul, hydraulisk klipsemaskine med kniv, automatisk tang med selvudløsning og meget mere...

Egedal

MASKINFABRIK A/S

Torvegade 39 · DK-7160 Tørring
Telefon (+45) 75 80 20 22 · Telefax (+45) 75 80 20 33
www.egedal.dk · e-mail: info@egedal.dk

Den nye mester i fjervægt!

Den nye Husqvarna 339 XP - en ekstremt let og handy kædesav til krævende jobs

Der er sjældent en følelse at slæbe rundt på for mange kilo. Og det skal ikke ved beskæring, udflykning eller arbejde i juletræskulinar - hvad enten arbejdet foregår i træerne, eller nede på jorden. Endnu værre er det, hvis man besværges sig rundt i skråning eller uregelmæssigt terræn. Derfor har Husqvarna udviklet den nye sav 339 XP, der er én af de letteste kædesave på markedet. 339 XP er ganske enkelt den perfekte sav for dig, der har brug for en let, handy og fleksibel sav

med høj ydelse. Ganske som vores andre save er 339 XP udviklet med udgangspunkt i de professionelle ønsker og krav - og vores egne krav om bl.a. perfekt ergonomi og balance. Med kun 3,8 kg rummer sav 339 XP masser af vægtige argumenter for at lade saven lette dit arbejde. Besøg din Husqvarna forhandler og mærk, hvor godt den nye sav 339 XP ligger i hånden.

Husqvarna

www.husqvarna.dk